

LILJEHOLMENS STEARINLJUS.

Guldmedalj i Paris 1878.

Belöningsmedaljer:

London 1851.
Paris 1855.
Stockholm 1865.
Paris 1867.

Belöningsmedaljer:

Köpenhamn 1872.
Wien 1873.
Philadelphia 1876.
Paris 1878.

Expedition **L. J. HIERTAS** Kontor

21. Stora Nygatan 21

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2018

National Library
of Sweden

LILJEHOLMENS STEARINLJUS.

Guldmedalj i Paris 1878.

Belöningsmedaljer:

London 1851.
Paris 1855.
Stockholm 1865.
Paris 1867.

Belöningsmedaljer:

Köpenhamn 1872.
Wien 1873.
Philadelphia 1876.
Paris 1878.

Expedition **L. J. HIERTAS** Kontor

21. Stora Nygatan 21.

STOCKHOLM.

Liljeholmens Stearinljus.

Sedan utländska ljus under denna höst inkommit i handeln och på ett berömmande sätt framhållits i jemförelse med »*det förnämsta fabrikat af stearinljus nemligen Liljeholmens*», (såsom en bland importörerne uttrycker sig) så har Herr Professor F. L. Ekman, som redan förlidet år, på begäran af Styrelsen för Liljeholmens Stearinfabriks Aktiebolag, anställde en vidlyftigare undersökning af Liljeholmens Stearinljus i jemförelse med då förekommande utländska ljus och dervid resultatet utföll till stor fördel för Liljeholmens ljus, nu verkställt nyare undersökningar af i år i handeln införda utländska ljus.

Om man sammanställer deri framlagda uppgifter, så öfverträffa *Liljeholmens 1:a 5:or i lysvärde så betydligt* Victoria 1:a 5:or, att förhållandet blir såsom 100 till 89,⁶³. De ljuspris som för närvarande gälla i detaljhandeln stämma sålunda på det närmaste öfverens med de olika ljussorternas verkliga värden. Men härtill kommer att *Liljeholmens Stearinljus* genom sin utmärkta stearin och hvithet, vackra och väl polerade yta, vekarnes jemna sjelfförbränning, med flera andra fördelar, obestriddigen hafva företrädet framför de utländska ljusen.

Jag anhåller emellertid att för öfrigt få hänvisa till Herr Professor Ekmans nedanstående utlåtande.

Stockholm den 18 Oktober 1879.

L. J. Hierta.

"Om Liljeholmens I^{ma} Stearinljus."

Med anledning af annonser angående »*Young's silfver-paraffin-ljus*», och »*Victoria 1:a stearinljus*», hvilka ljus af Herr A. T. Edlund försäljas och rekommenderas såsom egande ett relativt till priset större lysvärde än »*Liljeholmens 1:a stearinljus*», har jag företagit mig att underkasta dessa tre ljus-sorter en närmare jemförelse. Jag har dervid jemfört ljusens värde *per paket*, enär ljus i detaljhandeln pläga efter paket betalas, under det paketens vikt kan för olika slags ljus vara olika. Med ljusens *drygheit* förstår jag derfore den tid, som ett paket ljus på grund af ljusens vikt och konsumtion beräknas räcka, om ett ljus i sender brännes och hvarje ljus kunde brinna fullständigt till slut. Med *ljusstyrkan* förstår jag den ljusmängd, som hvarje ljus i tidsenheten utvecklar, och med *lysvärde* hela den ljusmängd, som kan erhållas genom förbränning af ett paket ljus; lysvärdet är alltså en produkt af drygheten och ljusstyrkan. Det må anmärkas att de undersökta ljusen blifvit af mig sjelf inköpta i flera handelsbodas härstädes, och att alla här nedan angifna siffror äro medeltal af flera bestämningar. Sålunda är ljusstyrkan för hvarje af de fem ljussorterna ett medeltal af 100 till 120 ljusmätningar, anställda å 10—12 bitar af 5 till 6 ljus, uttagna från olika paket. Endast sådana ljus, som till ett antal af 5 eller 6 gå på ett paket, blefvo undersökta, enär andra nummer jemförelsevis så föga begagnas; silfver-paraffinljus, 6 per paket, saknas i jemförelsen emedan de ej funnos att köpa. För öfrigt torde följande tabellariska jemförelse ej behöfva närmare förklaring.

Ljus-sort	Vigt Ett paket vägde (utan omslags- papper).	Drygheit		Ljusstyrka <i>relativ, om ljusstyrkan hos Liljehol- mens fem- mor kallas 100:</i>	Lysvärde <i>relativt, om lysvärdet af Liljehol- mens fem- mor kallas 100:</i>	Pris	
		<i>absolut, eller ett pa- ket beräknas räcka en tid af</i>	<i>relativ, om drygheten af Liljehol- mens fem- mor kallas 100:</i>			<i>beräknadt af lysvärdet, om Liljehol- mens fem- mor kosta 70 öre</i>	<i>verkligt pris i de- taljhan- deln här- städes i Sept. 1879:</i>
Liljeholmens 1:a , 5 prpaket	100,0 ort	41 tim. 41 min.	100,0	100,0	100,0	70,0	70
Victoria 1:a , 5 " "	98,1 " "	38 " 43 "	92,86	96,51	89,63	62,7	65
Silfver-Paraffin , 5 " "	93,2 " "	50 " 38 "	121,5	99,05	120,3	84,2	85
Liljeholmens 1:a , 6 " "	100,0 " "	44 " 5 "	105,8	95,12	100,6	70,4	70
Victoria 1:a , 6 " "	98,7 " "	43 " 8 "	103,5	92,24	95,41	66,8	65

Man finner af denna jemförelse:

- 1) Att Liljeholmens ljus å 5 och 6 per paket hafva i det allra närmaste samma lysvärde, ehuru »sexorna» äro inemot 6 % drygare än »femmorna».
- 2) Att Victoria-ljusen, såväl femmor som sexor, voro både odrygare och mindre starkt lysande än Liljeholmens ljus, af motsvarande nummer, så att lysvärdet i medeltal för båda numren tillsammans var $77\frac{7}{10}$ % mindre än hos Liljeholmens ljus. Skulle ljusens värde, såsom här skett, endast beräknas af lysvärdet, så skulle ett paket Victoria 1:a stearinljus derför i medeltal för båda numren vara värdt 64,6 öre om ett paket Liljeholmens 1:a stearinljus kostar 70 öre.

Men värdet af en ljussort beror ingalunda *blott* af dess lysvärde; man inser lätt att om så vore, så borde t. ex. talgljus stå högre i pris, än hvad de göra, relativt till stearinljus. Ljusens värde betingas nemligen äfven af deras egenskaper i andra afseenden, således af det mer eller mindre omsorgsfulla arbete, som nedlagts på stearinens beredning, på gjutningen, sorteringen, m. fl. operationer, af hvilka varans *likformigt goda beskaffenhet* i så hög grad beror. I dylikt hänseende voro de undersökta Liljeholms-ljusen betydligt öfverlägsna Victoria-ljusen eller voro m. a. o. af en *bättre kvalitet*. Då derföre de förra betalades med 70 öre, så borde priset för Victoria-ljusen hafva varit ännu lägre än 64,6 öre hvilket pris ofvan beräknades på grund af deras ringare lysvärde.

- 3) Att ehuru paraffin såsom bekant har större lyskraft än stearin, så lysa likväl de här undersökta paraffin-ljusen ej starkare än Liljeholmens 1:a stearinljus af motsvarande nummer, tydligen emedan deras konsumtion var så mycket mindre. Fördelen af deras större dryghet i förhållande till Liljeholmens ljus motvägdes åter fullkomligt genom deras högre pris.

Stockholm den 10 Oktober 1879.

F. L. Ekman,

Professor vid K. Tekniska Högskolan.